

изд., стереотип. — К., 2002. — 256 с.

5. Пірен М. І. Конфліктологія : підручник / Пірен М. І. — К.: МАУП, 2003. — 360 с.
6. Седов К. Ф. Портрети языковых личностей в аспекте их становления (принципы классификации и условия формирования) / Седов К. Ф. // Вопросы стилистики : Межвуз. сб. науч. тр. — Саратов, 1996. — Вып. 28. — С. 3-29.
7. Седов К. Ф. К основаниям индивидуальных различий (о принципах ролевого портретирования) / Седов К. Ф. // Проблемы речевой коммуникации: Межвуз. сб. науч. тр. — Саратов, 2007. — Вып. 7. — С. 6-29.
8. Третьякова В. С. Конфликт глазами лингвиста / Третьякова В. С. // Юрислингвистика — 2 : русский язык в его естественном и юридическом бытии. — Барнаул, 2000. — С. 127-140.
9. Третьякова В. С. Речевой конфликт и гармонизация общения: дисс. ... д-ра филол. наук : 10.02.01 / Вера Степановна Третьякова. — Екатеринбург, 2003. — 301 с.

Войцеховская Н. Модели коммуникативного поведения в конфликтном дискурсе.

Модели коммуникативного поведения в диалоге конфликтной направленности проанализированы в связи с типологией языковой личности, а именно: кооперативным (конструктивным), конформистским, центрированным и конфликтным (деструктивным) типами. Установлено, что стратегия сотрудничества связана с кооперативной языковой личностью и проявляется в тактиках согласия, поддакивание, сочувствия, утешения, комплимента и т.д. Типичная для конформиста стратегия избегания реализуется в уступке и компромиссе. Стратегия соперничества является характерным признаком деструктивного поведения в диалоге, речевыми тактиками которого выступают обида, обвинение, ирония, угроза, провокация, клевета, упрек и др.

Ключевые слова: конфликтный дискурс, языковая личность, модель поведения, стратегия, сотрудничество, компромисс, самоустранение.

Voitsekhivska N. Models of Communicative Behavior in Conflict Discourse.

Models of communicative behavior in the conflict dialogue are established in a connection with the typology of communicative identity/personality: cooperative (constructive), conformist, centered and conflict (destructive) types. It is determined that the strategy of cooperation relates to cooperative linguistic identity and finds its expression in tactics of consent, confirmation, compassion, consolation, compliment etc. Strategy of avoiding (typical for a conformist) is realized in concession and compromise. Competitive strategy is the hallmark of the destructive behavior model, speech tactics of which are abuse, accusation, irony, threat, provocation, slander, reproach and others.

Key words: conflict discourse, linguistic identity, language/speech personality, models of communicative behavior, strategy, cooperation, compromise, withdrawal.

Оксана Волошина
(Вінниця)

УДК 811.111'373

СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СЕНСОРНОЇ ЛЕКСИКИ В РОМАНІ О. УАЙЛЬДА «ПОРТРЕТ ДОРІАНА ГРЕЯ»

У статті представлено аналіз стилістичних особливостей використання сенсорної лексики в романі О. Уайльда «Портрет Доріана Грея». Чуттєве сприйняття є одним з основних джерел пізнання навколишнього світу. Світ сприймається спочатку органами відчуттів, а потім здійснюється його категоризація з опорою на власний досвід та стереотипи національної культури. Семантичне поле відчуттів є одним із найпоширеніших у мові. Це пояснюється тим, що суб'єктивний досвід людини базується на інформації отриманій з допомогою п'яти органів відчуттів: зору, слуху, дотику, сприйняття на нюх та смак. Принцип цілісного сприйняття художнього твору не виключає потреби звертати увагу на його окремі складові частини. У сучасному мовознавстві порівняно новим напрямком у вивченні художнього тексту є виявлення функціонального навантаження його елементів. Визначення явних та неявних смислів, що виникають у результаті їх семантичної взаємодії з іншими елементами тексту, їх ролі у змістовій структурі тексту, віддзеркалення авторського ставлення до того, що повідомляється, до авторської мети, що розкривається у художніх образах. Жанру «естетичного» роману притаманне

використання сенсорної лексики, а саме багата палітра кольорів, значна кількість одоративних образів, різноманіття звукових образів. Ця лексика виконує певні стилістичні функції.

Ключові слова: лексика сприйняття, зорове сприйняття, чуттєве сприйняття, лексика смаку, густативні лексичні одиниці, сприйняття на нюх, одоративна лексика, тактильна лексика, стилістичні особливості, сприйняття на слух, жанр естетичного роману.

Постановка наукової проблеми. Сенсорна лексика є одним з основних засобів репрезентації авторської мовної картини світу. Текст художнього твору являє собою багатомірну змістову єдність, в якій віддзеркалюється психологія письменника, де реалізується в літературній формі ідея, а також відображається унікальне явище людської свідомості – мова, яка через системно-функціональні, семантичні, стильові, стилістичні й інші організації розкриває національну та індивідуально-лінгвістичну концептуальну картину світу. Сенсорна лексика – це залишені митцем слова вузькі шпарини, крізь які гнучкий розум читача проникає у внутрішній світ автора. Тому вважаємо за необхідне розглядати цей лексичний пласт як одну з семантичних домінант прозового твору.

Джерельною базою нашої статті послужив роман О. Уайльда «Портрет Доріана Грея». Для творів О. Уайльда характерний імпліцитний спосіб викладу. Широко використаний прийом парадоксу посилює імпліцитність змісту, що робить «інтелектуальний» роман тяжким для інтерпретації. Невипадково спостерігаються різні думки у критиків, читачів в оцінці творів у цілому, окремих героїв, визначенні авторського концепту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Функціонування сенсорної лексики в художньому дискурсі неодноразово було об'єктом наукових пошуків як вітчизняних, так і зарубіжних науковців (Ю. Д. Апресян, М. М. Борисенко, А. Вежбицька, В. Виноградов, І.В. Гайдаєнко, І. М. Деєва, Р. Зорівчак, В.А. Кухаренко, Н. В. Моїсеєва, Н. Ф. Пелевіна, О.Потебня, Т. І. Шхвацабая).

Актуальність теми дослідження визначається сучасними вимогами до передачі не лише змісту й ідей художнього твору, а й оптимального відтворення його стилістичних якостей, мікрообразу. Адже, як зазначає науковець Зорівчак Р.П., принцип цілісного сприйняття художнього твору не виключає потреби звертати як найприскіпливішу увагу на його окремі складові частини.

У сучасному мовознавстві порівняно новим напрямком у вивченні художнього тексту є дослідження стилістичної вагомості так званих «стилістично-нейтральних» лексичних одиниць, які набувають додаткових відтінків у значенні в результаті взаємодії в синтагматичному ланцюзі з іншими лексичними одиницями.

Метою нашої статті є вивчення стилістичних особливостей використання сенсорної лексики в художньому дискурсі зокрема в романі О. Уайльда «Портрет Доріана Грея».

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Одним з нових напрямів дослідження в області теорії художнього тексту є виявлення функціонального навантаження його елементів, визначення явних та неявних смислів, що виникають як результат їх семантичної взаємодії з іншими елементами тексту, їх ролі у змістовій структурі тексту, віддзеркалення авторського ставлення до того, що повідомляється, до авторської мети, що розкривається в художніх образах. Предметно-чуттєва форма, що представлена у відчуттях, лежить в основі художнього образу О. Уайльда (1854 – 1900) – один із лідерів ідейної течії естетизму.

У відповідності до свого естетичного кредо – вносити красу у щоденне життя, літературу, мистецтво, він створив особливий «декоративний» стиль розповіді. У світі багатства ретельно описуються інтер'єри, одяг, дорожочінності та прикраси, дерева і квіти в прекрасних садах: стиль опису відрізняється своєю розкішністю. Там, де показується світ бідних, зникає декоративність – зникає дорожочінне каміння, благородні метали, квіти, але і в описі цього світу зберігається краса стилю – живописність розповіді, лаконічність, точність та ідеальність форми.

Сенсорна лексика має великі експресивні можливості і набуває різноманітних контекстуальних доповнень смислу завдяки чому збільшується роль сенсоризмів у формуванні змістово-концептуальної та підтекстової інформації, що робить їх важливим засобом творення художньої образності.

Відповідно до п'ятьох видів чуттєвого сприйняття поле ділиться на п'ять мікрополів якості, що сприймається зором, слухом, дотиком, нюхом та смаком, контитуентами яких відповідно є світло/кольоропозначення, звукопозначення, тактильна лексика, одоризми, смакопозначення. Відправним пунктом аналізу втілення автором свого чуттєвого світосприйняття у межах художнього тексту можна вважати використання кольорової лексики. Найсильніше людське відчуття – бачення навколишнього світу в кольорі. Кольорові образи роблять помітним те, що неможливо виразити за допомогою слів: настрої, відчуття, невиразні, розмиті думки та ін.

Аналіз роману О. Уайльда «Портрет Доріана Грея» показав, що насиченість тексту сенсорною лексикою в цілому висока – 160 одиниць у 852 використаннях, що складає 4 використання на 1 сторінку.

Зазвичай, найбільше використовуються такі світло позначення *dark, light, bright, pale, shadow, gleam, glitter, dim*. У зв'язку з тим, що в тексті роману ціла «симфонія кольору», доцільно приділити цій лексичній групі особливу увагу. Найбільше вживаються (від 49 до 5 вживань): *white (49), red (36), black (26), green (24), blue (23), yellow (20), scarlet (19), golden (22), purple (13), pink (9), grey (7), brown (6), crimson (5)*.

Звукопозначення значно відрізняються різноманітністю її семантичної структури. Тут людські голоси, голоси природи (птахів, тварин та інші звуки): *whisper, murmur, sigh, cry, laugh, hiss, sob, weep, group, scream, yell, moan, shriek, whisper, whine, whistle, warble, buzz, chirrup, sing, crash, tick, rattle, creak, roar, etc.*

У романі 40 вживань позначень відсутності звуку, тиші словами *still, stillness, silent, silence*. У романі надзвичайно багато тактильної лексики. Це 12 одиниць – *cold, cool, hot, warm, wet, damp, icy, chill, dank, shimmy, heat, coldness* в 48 використаннях. Багато також і одоризмів: *perfume, scent, aroma, fume, aromatic, odorous*, сполучень з іменниками *odor* та *smell*, що передають значення запаху через його носія. Смакопозначень – 2: *bitter* та *sweet*.

Кольоропозначення не мають інгерентної оцінної характеристики, але вони легко набувають її в контексті. Зазвичай, як будь-який письменник, Оскар Уайльд опирається на традиційну символіку кольору під час опису героїв.

Найбільша кольорова палітра у головного героя Доріана Грея. У описанні його зовнішності багатократно і у різноманітних варіантах вживається колір волосся, очей, лиця і губ: *gold hair, golden hair, gold on the hair, golden head, gilded threads, blue eyes, red lips, scarlet lips, the scarlet of his lips, scarlet mouth, ivory, a richer rose of his face, lilies and roses, etc.* Прийом багаторазового повтору створює символ юнацької краси. У тому ж контексті постійно використовуються не кольорові оцінні епітети: *charming, beautiful, exquisite, wonderful, lovely, marvelous, fascinating*.

Доріан цікавився красивими речами, він вивчає, колекціонує дорогоцінне каміння. Тут ми знаходимо багату палітру кольорів і красок. Лорд Генрі – холодний, розумний цинік, під впливом якого Доріан Грей стає на трагічний шлях самознищення. Кольорова палітра цього оточення яскрава: *purple, silver, cream-coloured, gilt, apricot-colored*. Це кольори розкішного інтер'єру. В описі його зовнішності ми знаходимо: *brown agate eyes, pointed brown heart, olive-colored, white hands, yellow face, yellow gloves*.

Грецьке ім'я Доріан означає «доричний», «еллінський». За словами філософа Н. Бердяєва для еллінської свідомості сприйняття світу характерним було бачення гармонійного стану в його незмінності [2, с. 22 – 23].

Кольорова палітра Сибіли Вейн – *white, blue, green, scarlet (lips), rose, violet (eyes), gold, ivory* – символізує чистоту, чесність, молодість, недосвідченість, довірливість, свіжість, красу. Більшість звукопозначень – це звуки людського голосу, мало звуків природи, інших звуків. Переважають звуки відносно неголосні: *murmur, whisper, sigh*.

По відношенню до емоційної ознаки «приємний/неприємний» можна відмітити, що позитивною оцінкою характеризуються небагато звуків: це *sing, chirrup*, більше звукопозначень з негативною інгерентною конотацією *sob, weep, groan, scream, shriek, yell, brawl, moan, whine, roar, etc.* У тексті звукопозначення нерідко втрачають свою інгерентну ознаку, отримуючи іншу.

Так, наприклад, часто вживане *cry*, що вводить пряму мову, втрачає значення гучності, отримуючи значення «стурбованості» тощо.

Характерно для стилю О. Уайльда використовувати для вираження стану героя, а часто для загальної характеристики лица, робити акцент на специфічних рисах його голосу. Так, наприклад, у «чародія» лорда Генрі: *There was something in his low, laughing voice that was absolutely fascinating* [8, p. 26]; *his low, musical voice* [8, p. 23]; *slow, melodious voice* [8, p. 79]; у леді Брендон – *curiously shrill voice*; у Сибілі – *low with deep mellow notes*.

Суто негативну оцінку часто набувають слова *murmur*, *whisper* та ін., що характеризують стиль мови представників вищого світу, до яких автор ставиться іронічно: *I remember ...and hissing into my ear, in a tragic whisper which must have been perfectly audible to everybody in the room* [8, p. 13].

Таким чином, звуки людського голосу, що виражені як самостійними звукопозначеннями, так і семантичною домінантою звуку людського голосу *voice* поєднанні зі словами, які експліцирують комунікативно-значимі голосові модуляції (гучності, тембру, висоти тону, особливості артикуляції) можуть слугувати фізичними, емоційно-психологічними, іноді, навіть соціальними маркерами особистості.

Насиченість тексту тактильною лексикою в «Портреті Доріана Грея» значна. Позитивну конотацію несуть *cool* та *warm*, наприклад: *Lord Henry went out to the garden, and found Dorian Gray burying his face in the great cool lilac-blossoms* [8, p. 25]; *His kiss burned again upon her mouth. Her eyelids were warm with his breath* [8, p. 63]; *It was a lovely mouth, so warm...* [8, p. 21].

Dry залишається нейтрально-оціночним в поєднанні *dry brushes as soon as you are dry* [8, p. 32], але набуває негативну емоційну оцінку в *her dry lips twitched with a spasm of pain* [8, p. 64]. *Cold* має негативну оцінку у всіх 13 вживаннях, наприклад: *A cold rain begun to fall, and the blurred streetlamps looked ghastly in the dripping mist* [8, p. 180].

Негативно-оцінні у тексті слова *chill*, *hot*, *damp*, *wet*, *icy*, *slimy*. У *chill*, *chilly*, *slime*, *slimy* негативна концентрація присутня у словниковому значенні, інші одиниці набули її у контексті. Загалом можна відмінити, що тактильна лексика використовується у повній відповідності з їх традиційним «силовим полем».

Широко представлено в романі О. Уайльда мікропіле запаху. Перш за все це приємні запахи квітів, кустарників, ароматичних речовин. Ступінь насиченості запаху виражається словами *faint*, *rich*, *heavy*. Тут ми знаходимо: *a faint odor of frangipani*, *rich, odor of roses*, *heavy scent of the lilac*, *heavily scented oils*, *odorous guns*, etc.

Палітра запахів розширюється за рахунок назв речовин рослин, що мають специфічний запах. Вивчення впливу запахів на настрій, стан людини – одне з улюблених занять Доріана і наполовину сторінки представлений «трактат» про вплив запахів речовин та рослин на стан людини. Якість тут передається безпосередньо через носія ознаки: *musk*, *francincence*, *ambergris*, *violets*, *champak*, *spikenard*, *hovenia*, *aloes*, etc.

Із 23-х вживань одоризмів лише в трьох випадках інгерентно нейтрально оцінні *smell* та *odor* отримують негативну концентрацію неприємного: *There was a horrible smell of nitric acid in the room* [8, p. 171]; *There was a damp odor of mildew* [8, p. 152]; *The smell of the singeing clothes was horrible* [8, p. 178].

Негативні запахи пов'язані з кімнатою, в якій скоєно вбивство художника, зі спробою Доріана знищити сліди злочину. Використання лексики різноманітних семантичних мікрополів, що чуттєво сприймаються в рамках коротких уривків тексту – одна із характеристик особливостей стилю Оскара Уайльда.

Перший абзац на думку стилістів відповідає за загальну тональність художнього твору [4, с. 123]. Логіка «декоративного» стилю вимагає внесення «гарного». Автор з самого початку вводить читача у світ до чуттєвого сприйняття – кольору, запаху, звуку та ін. Прості і чуттєві образи, отримуючи в контексті емоційно-експресивні прирости смислу, грають значну роль у створенні прекрасного образу природи, в конкретній ситуації – прекрасного саду: *The studio was filled with the rich odor of roses...and there came through the open the heavy scent of the lilac, or the more delicate perfume of the pink-flowering thorn...the gleam of the honey – sweet and honey-*

colored blossoms of a laburnum... The sullen murmur of the bees...seemed to make the stillness more oppressive. The dim roar of London was like the bourdon not of a distant organ [8, p. 7].

У художньому творі навіть пейзаж, не дивлячись на його деяку самостійність, не вільний присутності людини. Він, як правило, виражає настрій людини. Для Генрі Уоттона ця спокійна краса сумна, тиша виявляється «понурою».

Іноді мирні картини природи – початок динамічних, насичених подій. Можна, на наш погляд, розглядати так і тиху картину саду. У тишу й нерухомість пейзажу починає поступово входити рух, з'являються нові чуттєві образи: *The sunlight slipped over the polished leaves. In the grass white daisies were tremulous* [8, p. 11]; *The wind shook blossoms from the trees, and the heavy lilac-blossoms, with their clustering stars moved to and from in the languid air. A grasshopper began to chirrup by the wall, and like a blue thread a long thin dragon-fly floated past on its brown gauze wings. Lord Henry felt as if he could hear Basil Hallward's heart beating, and wondered what was coming* [8, p. 12].

Натяк на передчуття чогось страшного можна проглянути у яскраво-червоному кольорі букв, якими написано ім'я художника і чия кров ось-ось проллється. А ось сенсорні образи в самій сцені убивства: *There was a stifled groan, and the horrible sound of someone choking with blood...he could hear nothing, but the drip, drip on the threadbare carpet: black seething well of darkness; the clotted black pool (of blood). The crimson spot...gleamed, a woman began to sing in a hoarse voice; how horrible white the long hands looked. There had been a madness of murder in the air. Some red star had come too close to the earth* [8, p. 156–157].

Усі використані в даному контексті одиниці сенсорної лексики несуть емоційно-експресивну оцінку конотації, так як пов'язані з ключовим словом **blood** – кров убитої людини. Звукові образи – глухий стон, хрипіння людини, що захлинається кров'ю, звук падіння крапель крові, пляма крові у темряві, чорна, яскрава рана – прості сенсорні образи набули смислової значимості, тема вбивства отримала яскраве художнє втілення.

Висновки дослідження та перспективи подальших наукових розвідок. Жанр «естетичного» роману наклав свій відбиток на використання сенсорної лексики, що виражається в першу чергу, у надзвичайно багатій палітрі кольорів, у значній кількості одоративних образів, різноманітні звукових образів, що виконують певні стилістичні функції у тексті художнього твору. Знання символіки кольору, уміння читати художній текст, враховуючи стилістичні особливості використання сенсорної лексики для розкриття авторської мети – необхідний елемент високої культури читання художнього тексту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Апресян Ю. Д. Лексическая семантика / Ю. Д. Апресян. – М. : Наука, 1874. – 364 с.
2. Бердяев Н. Смысл истории / Н. Бердяев. – М., 1990. – 174 с.
3. Бондарко А. В. К вопросу о перцептивности / А. В. Бондарко // Сокровенные смыслы : Слово. Текст. Культура. – М., 2004. – С. 276 – 282.
4. Кухаренко В. А. Интерпретация текста / В. А. Кухаренко. – М. : Просвещение, 1988. – 192 с.
5. Павлова Н. С. Лексика с семей «запах» в языке, речи и тексте : автореф. дис. ...канд. филол. наук : 10.02.01 «Русский язык» / Н. С. Павлова. – Екатеринбург, 2006. – 19 с.
6. Потебня О. О. Эстетика і поетика слова / О. О. Потебня. – К., 1985. – 302 с.
7. Ставицька Л. Стаття крізь призму запаху / Л. Ставицька // Вісник Львівського ун-ту. Серія філологічна. – 2006. – Вип. 38. – ч. II. – С. 72 – 78.
8. Wilde Oscar. The Picture of Dorian Gray. – Kiev : Dnipro Publishers. 1978. – 212 p.

Волошина О. Стилистические особенностей использования сенсорной лексики в романе О. Уайльда «Портрет Дориана Грея».

В статье представлен анализ стилистических особенностей использования сенсорной лексики в романе О. Уайльда «Портрет Дориана Грея». Чувственное восприятие является одним из основных источников познания окружающего мира. Мир воспринимается сначала органами чувств, а затем осуществляется его категоризация с опорой на собственный опыт и стереотипы национальной культуры. Семантическое поле чувств - одно из самых распространенных в языке. Это объясняется тем, что субъективный опыт человека основывается на информации полученной при помощи пяти органов чувств: зрения, слуха, осязания, обоняния и вкуса. Принцип целостного восприятия художественного произведения не исключает необходимости обратить внимание на его отдельные составные части. В современном языкознании сравнительно новым направлением в изучении художественного текста является определение функциональной нагрузки его элементов.

Определение явных и неявных смыслов, которые возникают в результате их семантического взаимодействия с другими элементами текста, их роли в содержательной структуре текста, отражение авторского отношения к тому, что сообщается, к цели автора, которая раскрывается в художественных образах. Жанру «эстетического» романа свойственно использование сенсорной лексики, а именно богатая палитра цветов, значительное количество одоративных образов, разнообразие звуковых образов. Эта лексика выполняет определенные стилистические функции.

Ключевые слова: лексика восприятия, зрительное восприятие, чувственное восприятие, лексика вкуса, густативные лексические единицы, восприятия на обоняние, одоративна лексика, тактильная лексика, стилистические особенности, слуховое восприятие, жанр «эстетического» романа.

Voloshyna O. The Stylistic Peculiarities of Sensory Lexicon Usage in the Novel "The Picture of Dorian Gray" by Oscar Wilde.

The article deals with the analysis of stylistic peculiarities of sensory lexicon usage in the novel "The Picture of Dorian Gray" by Oscar Wilde. Sense perception is one of the main means of cognition of the world. The world is first perceived by the senses (visual, auditory, tactile, smell and taste), and then by categorization based not only on their own experiences, but on stereotypes of national culture. Sense perception has its denotation in language. Semantic field of senses is the widest in language. It is explained by the fact that subjective experience of a person is based on the information gained with the help of five organs of sense: sight, hearing, smell, taste and touch. The principle of sense integrity of work of art does not exclude the necessity to pay attention on its separate component parts. In modern linguistics comparatively new direction in learning of fiction text is the identification of functional load of its elements. The definition of evident and non-evident senses, which appear as a result of their semantic interaction with other text elements, their role in the semantic structure of the text, reflection of author's attitude to the things informed, to author's goal which is revealed in images. Usage of sensory lexicon is peculiar to genre of «aesthetic» novel, namely rich range of expression of light and colour, significant quantity of odourative images, diversity of sound images. This lexicon fulfills some certain stylistic function.

Key words: vocabulary of perception, visual perception, sensory perception, the lexis of taste gustatory lexical units, tactile lexis, odourative vocabulary, smell perception, stylistic peculiarities, sound perception, genre of «aesthetic» novel.

Ірина Головська
(Вінниця)

УДК 81'42

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕОРІЇ ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНОСТІ В АНАЛІЗІ ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ

У статті подано аналіз тлумачень термінів «інтертекст» та «інтертекстуальність» крізь призму сучасної лінгвістики, а також визначено статус теорії інтертекстуальності в системі лінгвістичних дисциплін. У короткому теоретичному огляді представлені дослідження вітчизняних та зарубіжних учених, присвячені цій проблемі. Особливу увагу звернено на окреслення перспектив застосування теорії інтертекстуальності в аналізі художніх текстів з акцентом на розрізненні понять авторська та читацька інтертекстуальність. Зокрема зазначено, що обмін інтерпретаціями між читачами і авторами є необхідною умовою проникнення в глибину змісту художнього твору. Також у статті подано порівняльний аналіз особливостей мовного вираження міжтекстової взаємодії художніх текстів із засобами вираження взаємодії текстів наукового стилю з урахуванням комунікативно-прагматичної специфіки наукової мови та мови художніх творів.

Ключові слова: інтертекст, інтертекстуальність, художній текст, інтерпретація тексту, художня комунікація, наукова комунікація.

Постановка наукової проблеми. На сучасному етапі розвитку лінгвістики категорії «інтертекст» та «інтертекстуальність» широко застосовуються для розуміння семантики, символіки та смислового поля тексту. Аналіз останніх наукових досліджень, присвячених проблемі аналізу тексту, дає можливість стверджувати, що в кожному художньому тексті